

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Ze života JČSMF

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 16 (1971), No. 4, 211--220

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/139782>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1971

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

ZE ŽIVOTA JČSMF

Sjezdová vyznamenání JČSMF

JČSMF vypisuje soutěž podle dále uvedeného statutu pro udílení vyznamenání mladým pracovníkům v matematice a fyzice za úspěchy ve vědecké práci. Vyznamenání udělí celostátní sjezd JČSMF na podzim r. 1972. Do soutěže se mohou přihlásit členové JČSMF, kteří v roce 1972 dovrší nejvýše 30 let věku.

Výše peněžitých odměn se stanoví pro 1. stupeň v rozmezí 1500—3000 Kčs, pro 2. stupeň 500—1500 Kčs.

Přihlášky s obvyklými osobními údaji, s přihlašovanými pracemi a s údajem, zda za ně uchazeč obdržel nějakou mimořádnou odměnu a v jaké výši, je nutno zaslat na adresu sekretariátu JČSMF, Spálená 26, Praha 2 nejpozději do 29. února 1972.

Statut pro udílení vyznamenání mladým pracovníkům v matematice a fyzice za úspěchy ve vědecké práci

Jednota československých matematiků a fyziků (JČSMF), vědoma si stále rostoucího významu vědy v rozvíjející se socialistické společnosti, udělila v r. 1962 u příležitosti 100. výročí svého vzniku poprvé čestná vyznamenání spojená s udělením cen mladým pracovníkům za vynikající úspěchy ve vědecké práci v matematice a fyzice, aby tak přispěla k podněcování vědeckovýzkumné práce v těchto vědních oborech.

Jubilejní sjezd JČSMF, konaný ve dnech 17.—19. dubna 1962, se usnesl, aby v udělování těchto vyznamenání bylo pokračováno při příležitosti každého řádného sjezdu JČSMF jednou za 3 roky podle tohoto statutu:

Vyznamenání udílí celostátní sjezd JČSMF na návrh ústředního výboru JČSMF za původní vědecké práce jednak z matematiky nebo z aplikací matematiky, jednak z fyziky čisté a užitě, a to na základě soutěže, do které se může přihlásit každý člen JČSMF, který v roce udílení vyznamenání dosáhl věku nejvýše 30 let, nebo kolektiv členů, z nichž každý splňuje tuto podmínku.

Do soutěže se přijímají jen vědecké práce, které byly uveřejněny v některém časopise nebo sborníku apod.

Práce přijaté do soutěže posoudí a návrhy na udělení vyznamenání a cen připraví poroty ustanovené ze členů JČSMF předsednictvem ústředního výboru JČSMF, a to zvlášť pro práce matematické a zvlášť pro práce fyzikální. Každá porota si vyžádá předem posudky o přihlášených pracích od vybraných odborníků. Poroty přihlížejí při hodnocení prací k jejich vědecké hodnotě a k jejich významu pro rozvoj techniky.

Vyznamenání se udělují na základě návrhů porot za nejlepší přijaté vědecké práce ve dvou stupních:

1. Vyznamenání 1. stupně za práce, které řeší nový závažný problém nebo používají nové originální a dokonalejší metody k řešení známého závažného problému anebo dávají podklad pro nový způsob využití vědeckých poznatků v praxi.

2. Vyznamenání 2. stupně za práce, které podstatně přispívají k řešení závažných problémů

novými vědeckými výsledky nebo zdokonalenými metodami anebo podstatně zdokonalují využití vědeckých poznatků v praxi.

Vyznamenání pracovníci obdrží čestný diplom a jubilejní medaili JČSMF, při vyznamenání 1. stupně stříbrnou, při vyznamenání 2. stupně bronzovou. Vedle toho obdrží vyznamenání peněžité odměny, jejichž výši podle stupňů vyznamenání určí ústřední výbor JČSMF předem při vypsání soutěže. Při stanovení peněžité odměny jednotlivým vyznamenaným pracovníkům bude pak přihlíženo k tomu, zda vyznamenaný již obdržel za příslušnou práci nějakou mimořádnou odměnu.

Soutěž a její podmínky vyhlašuje ústřední výbor JČSMF nejméně 6 měsíců před plánovaným konáním celostátního sjezdu.

JČSMF zahajuje přípravné řízení podle dále uvedeného statutu o udílení vyznamenání pedagogickým pracovníkům v matematice a fyzice za úspěchy v pedagogické práci. Vyznamenání udělí celostátní sjezd JČSMF v roce 1972.

Výše peněžitých odměn se stanoví pro 1. stupeň v rozmezí 1500—3000 Kčs, pro 2. stupeň 500 až 1500 Kčs.

Návrhy na vyznamenání připraví pobočky JČSMF nejpozději do 29. února 1972. Členové JČSMF mohou zaslat upozornění na vhodné kandidáty pobočkám nebo ústřednímu sekretariátu JČSMF.

Statut pro udílení vyznamenání pedagogickým pracovníkům v matematice a fyzice za úspěchy v pedagogické práci

Jednota československých matematiků a fyziků (JČSMF), vědoma si zvláštní důležitosti úspěšného vyučování matematice a fyzice při výchově mladých generací pro rozvíjející se socialistickou společnost udělila v r. 1962 u příležitosti 100. výročí svého založení poprvé čestná vyznamenání spojená s udělením cen vybraným učitelům na školách všech stupňů a jiným pedagogickým pracovníkům za vynikající úspěchy v teoretické a praktické práci pedagogické v oboru vyučování těmto vědám, aby tak veřejně ocenila společenský význam této práce a podnítila její další vývoj.

Jubilejní sjezd JČSMF, konaný ve dnech 17. až 19. dubna 1962, se usnesl, aby v udělování těchto vyznamenání bylo pokračováno při příležitosti každého řádného sjezdu JČSMF jednou za 3 roky podle tohoto statutu:

Vyznamenání udílí celostátní sjezd JČSMF na návrh ústředního výboru JČSMF vybraným jejím členům.

Vyznamenání lze udělit především

- a) za původní uveřejněné teoretické práce z didaktiky matematiky nebo fyziky,
- b) za úspěšnou práci při tvorbě učebnic a učebních pomůcek matematiky nebo fyziky, které jsou nebo byly v praxi používány,
- c) za vynikající dlouhodobé praktické výsledky ve vyučování matematice nebo fyzice,
- d) za dlouholetou úspěšnou práci konanou ve prospěch zlepšování vyučování matematice nebo fyzice.

Návrhy na udělení vyznamenání mohou podávat předsednictvu ústředního výboru JČSMF její pobočky a obě její ústřední komise pedagogické 6 měsíců před plánovaným konáním sjezdu.

Návrhy na udělení vyznamenání jednotlivým členům nebo kolektivům členů JČSMF musí být odůvodněny a doloženy příslušnými doklady, jako jsou např. výtisky uveřejněných prací, učebnice a učební pomůcky nebo aspoň jejich fotografie, a vždy doprovázeny hodnocením osobnosti navrhovaného pracovníka, které vypracuje pobočka nebo komise, jež navrhuje k vyznamenání. V návrhu se uvede také, zda navrhovaný pracovník obdržel již za práci nebo činnost mimořádnou peněžitou odměnu.

Došlé návrhy na vyznamenání posoudí ústřední pedagogické komise JČSMF, a to zvláště pro matematiku a zvláště pro fyziku. Komise se budou při hodnocení návrhů řídit kritérii, jež jsou uvedena vpředu. Komise mohou v případě potřeby dát posoudit některé návrhy vybraným odborníkům.

Obě komise odevzdají zhodnocené návrhy na vyznamenání s důvody k udělení a odůvodněným pořadím nejpozději 3 měsíce před konáním sjezdu předsednictvu ústředního výboru JČSMF, které podá konečný návrh ústřednímu výboru JČSMF k projednání.

Vyznamenání se udílí ve dvou stupních:

1. Vyznamenání 1. stupně za práce nebo učebnice a učební pomůcky, které řeší aktuální závažný didaktický problém nebo používají při řešení závažného didaktického problému nových originálních metod, nebo v praxi uplatňují nové metody, zvyšující podstatně účinnost a úroveň vyučování a vedou k vynikajícím vyučovacím výsledkům.

2. Vyznamenání 2. stupně za práce nebo učebnice a učební pomůcky, které podstatně přispívají k řešení didaktických problémů a ke zvýšení účinnosti a úrovně vyučování, nebo za vynikající výsledky.

Vyznamenání pracovníci obdrží čestný diplom a jubilejní medaili JČSMF, při vyznamenání 1. stupně stříbrnou, při vyznamenání 2. stupně bronzovou. Vedle toho obdrží peněžité odměny, jejichž výši podle stupňů vyznamenání určí ústřední výbor JČSMF. Při stanovení peněžité odměny bude přihlédnuto k tomu, zda vyznamenáný již obdržel za příslušnou práci nebo činnost nějakou mimořádnou odměnu.

Podrobnosti o způsobu podávání návrhů a podmínky pro udělení vyznamenání vyhledá ústřední výbor JČSMF nejméně 8 měsíců před plánovaným konáním celostátního sjezdu.

Ústřední výbor JČSMF

PŘEHLED ZAHRANIČNÍCH STYKŮ JČSMF SE SOCIALISTICKÝMI ZEMĚMI ZA R. 1970

Při závěrečné bilanci zahraničních styků za r. 1970 bylo zjištěno, že z 210 dní určených pro vyslání bylo využito jen 153 dní a z 210 dní určených pro přijetí bylo využito jen 77 dní. Je tedy třeba říci že zahraniční styky se sesterskými společnostmi v socialistických zemích se v roce 1970 ještě nevyvíjely normálně, což možno přičítat oběma předchozím rokům. Avšak ze zájmu, jaký se projevoval o cesty v r. 1971, lze právem usuzovat, že v tomto roce budou smluvené dny plně vyčerpány z naší strany i ze strany našich zahraničních partnerů. K tomu má posloužit i zlepšená informovanost na stránkách PMFA a lepší písemný i osobní kontakt mezi jednotlivými společnostmi.

Pokud jde o plnění dohod s jednotlivými společnostmi, uvádíme tento přehled:

Vyslání

Úplně byly vyčerpány výměnné dny Polské fyzikální společnosti, Polské matematické společnosti a Maďarské fyzikální společnosti (kvóty pro české země, pro Slovensko a rezerva PÚV JČSMF).

Částečně byly vyčerpány výměnné dny těchto společností:

- a) Maďarské matematické společnosti. Z českých zemích nebyl vyslán nikdo, Slovensko vyčerpalo svoji kvótu 6 dní úplně. Z původních 20 dnů tedy zůstalo nevyužito 14 dní.
- b) Bulharské matematicko-fyzikální společnosti. České země vyčerpaly 14 dní, Slovensko svoji kvótu nepoužilo. Z původních 30 zůstalo nevyužito 16 dní.
- c) Fyzikální společnosti NDR. Z české kvóty vyčerpány 3 dny, ze slovenské se nic nevyčerpalo. Z původních 30 dní zůstalo tedy 27 nevyužito.

Matematická společnost NDR a sesterská společnost v SFRJ nám nepřidělily žádné výměnné dny v roce 1970.

Přijetí

Úplně byly vyčerpány výměnné dny Polské matematické společnosti. PTM k nám vyslala ke konci roku početnou skupinu, která využila zbylé výměnné dny.

Částečně byly vyčerpány výměnné dny těmito společnostmi:

- a) Polskou fyzikální společností, která z plánovaných 30 použila 14 dní,
- b) Bulharskou matematicko-fyzikální společností, která z původních 30 použila jen 7 dní,
- c) Fyzikální společností NDR, která z plánovaných 30 využila jen 6 dní.

Nikoho k nám nevyšlala:

Maďarská matematická společnost (plánováno 20 dní).

Maďarská fyzikální společnost (plánováno 50 dní).

Pokud jde o výměnu jednotlivých pracovníků, uvádíme tyto přehledy (za JČMF zpracoval O. Kowalski, za JSMF V. Šeda):

JČMF

Vyslaní pracovníci

J. Čermák, odb. as. VŠCHT Pardubice

Ve dnech 8. — 14. 9. 1970 se zúčastnil výroční konference Německé matematické společnosti NDR v Berlíně. Zasedání se konalo na Humboldtově universitě. Jedno odpoledne bylo věnováno organizačním otázkám, ostatní čas byl vyplněn přednáškami, a to buď přehlednými v trvání 50 minut, nebo referativními, kratšími. Přednášky byly rozděleny do 14 sekcí. Objasňovaly současný stav bádání v jednotlivých vědních oborech.

Dr. Dagmar Fraňtová, FÚ KU

Zúčastnila se letní školy v Zakopaném 1. — 12. IX. 1970. Program byl velkým přínosem pro všechny posluchače. Přednášející (z Polska, Anglie, Francie, Dánska, SSSR) ve svých přednáškách seznámili posluchače s nejnovějšími výzkumy v oboru feromagnetických kovů z nejrůznějších přístupů.

Zdeňěk Vlášek, odb. as. MFF KU

Zúčastnil se X. sjezdu polských matematiků v Katowicích ve dnech 23. — 27. VI. 1970. Hlavním heslem sjezdu bylo „Matematika ve službách národního hospodářství“. K tomuto heslu byl celý program zaměřen. Za nejcennější pro svoji práci pokládá ty referáty a diskuse v sekcích, které měly za cíl dosáhnout toho, aby absolventi vysokých škol byli všestranně připraveni pro práci v průmyslovém výzkumu, jakož i návrhy, jak organizovat pronikání špičkové literatury do výrobních závodů.

Jarolím Bureš, odb. as. MFF KU

Zúčastnil se konference z oboru diferenciální geometrie v Szczyrku v Polsku 23. — 30. 9. 70. Konference měla charakter letní školy s obsahem zaměřeným na moderní metody diferenciální geometrie. Osnovu tvořily tyto přednášky: Prof. Gołab — O minimálních varietách a Klasifikace geometrií. Doc. Duda — Vektorová pole na varietách. Mgr. Cerirtka — Teorie jetů. Mgr. Spiez — Godemeutova věta. Posluchačům byla věnována vzorná péče. Za hlavní přínos pro sebe

považuje navázání kontaktů s polskými diferenciálními geometry. Doporučuje, aby MFF rozšířila své styky s partnery z PLR.

Doc. dr. J. Voráček, CSc., ing. Karel Beneš, přírodovědecká fakulta UP Olomouc

Studijní cesta 30. 11. — 7. 12. 1970. Návštěva katedry numerické matematiky University ve Varšavě, katedry počítačů Vysoké školy technické ve Varšavě a Ústavu automatizace a výpočetní techniky PAN. Cílem studijní cesty bylo poznat pracoviště zabývající se problematikou diferenciálních rovnic a výpočetní technikou na polských vysokých školách a polské Akademie věd, účast na seminářích a přednáškách na těchto vysokých školách.

Dr. Petr Hájek, CSc., MÚ ČSAV

Studijní cesta 7. — 12. XII. 1970 Waršava—Wroclav. Cílem studijní cesty bylo setkání s prof. Mostowským, Grzegorzcykem a jejich žáky ve Varšavě a s prof. Weglorzem ve Wroclavi. Přednesl přednášku „Nowe wyniki o arytmetyzacji matematyki“.

Dr. Jar. Vachek, prof. J. Fuka a dr. Marta Chytilová

Zúčastnili se mezinárodního kongresu o přípravě učitelů fyziky na školách druhého cyklu 11. — 17. IX. 1970 v Egeru v MLR. Kongres měl dvě hlavní programové linie: přednášky v plénu a pracovní skupiny, na nichž se podíleli všichni účastníci kongresu. Obsahová úroveň byla velmi dobrá, bylo možno získat konkrétní informace o problémech vyučování fyzice, které účastníky zajímaly, a navázat pracovní styky.

Dr. L. Štourač, Dr.Sc., L. Pajasová a ing. V. Vorlíček, ÚFPL ČSAV

Účastnili se mezinárodní konference o fyzice a chemii polovodičových heteropřechodů a vrstevnatých struktur v Budapešti 12. — 17. X. 1970. Referáty přednesené na konferenci spadaly do oblasti, kterou se pracovníci vyslaní na konferenci zabývají. Zejména byla pozornost soustředěna na metody přípravy polovodičových vrstev a na studium jejich fyzikálních vlastností. Dr. Štourač a ing. Vorlíček byli spoluautory referátu o studiu elektrických a optických vlastností vrstev amorfního germania, který byl příznivě přijat. Na závěr konference byla uspořádána exkurze do Výzkumného ústavu technické fyziky Maďarské akademie věd v Budapešti.

Dr. J. Šedivý, odb. as. MFF KU, a Josef Horálek, CSc., MÚ ČSAV

Studijní pobyt v BLR, Sofia 19. — 25. 10. 1970. Účelem bylo setkání s pracovníky v teorii vyučování matematice, zvláště s pracovníky matematické fakulty sofijské university a seznámení se stavem řešení modernizace výuky na školách, popř. hospitace na školách. Oba měli několik přednášek o některých problémech našeho modernizačního pokusu ve vyučování matematice a o jeho výsledcích.

Prof. dr. E. Klier, MFF KU

Zúčastnil se 2.—4. IV. 1970 akce „Berg und Hüttenmännischen Tag“ na hornické akademii ve Freibergu, NDR, kde přednesl vlastní referát.

Přijetí pracovníci

1. Polská fyzikální společnost ve Varšavě vyslala k nám v rámci reciprocity 2 členy, a to *dr. Bogumila Halaciňského* a *Mgr. Andrzeje Leszczyňského*, kteří se zúčastnili 9. -- 14. IX. 1970 semináře o absorpci a šíření ultrazvuku v pevných látkách na Vysoké škole dopravní v Žilině. Na semináři přednesli odborné referáty. Po ukončení semináře požádali o přijetí na MFF KU, kde se seznámili s pracemi z oboru termodynamiky.

2. Bulhářská fyzikálně matematická společnost v Sofii vyslala k nám v rámci reciprocity jednoho svého člena, a to *Cvetana Nikolova Jatanského*, profesora na gymnasiu v Plevně (od 12. — 19. XI. 1970). Bulharský host se věnoval návštěvám několika středních škol včetně střední průmyslové školy jaderné energetiky. Zúčastnil se hospitací na hodinách fyziky a konzultací s učiteli fyziky. Navštívil VÚP, pedagogickou fakultu KU, stálou výstavu učebních pomůcek, kabinet pro modernizaci vyučování fyzice a konzultoval s pracovníky MFF KU. Po dobu studijní cesty byl provázen tlumočnickem.

3. Fyzikální společnost NDR v Berlíně vyslala k nám v r. 1970 jednoho člena, a to *prof. dr. Theodora Kranze* z Vysoké školy technické v Ilmenau, NDR. Prof. Kranz se zúčastnil IV. spektroskopické konference, kterou uspořádal Dům techniky v Žilině ve spolupráci se Spektroskopickou společností při ČSAV. Konference se konala na Štrbském Plese ve Vysokých Tatrách od 13. až 18. IX. 1970. Asi v 70 přednáškách na konferenci byl přítomným vědeckým pracovníkům představen současný stav praktické spektroskopie v ČSSR.

4. Polská matematická společnost ve Varšavě vyslala do ČSSR v r. 1970 celkem 7 pracovníků. Od 19. — 28. X. 1970 byl v ČSSR *doc. dr. Leon Mikolajczyk*, který během své studijní cesty pracoval na katedře analýzy MFF KU u doc. dr. Černého. Měl několik porad s dr. Veselým na téže fakultě. V dalších dnech požádal o možnost spolupráce s některými pracovníky Matematického ústavu ČSAV. Zúčastnil se semináře o Riemannových plochách, který se konal na MFF KU. Během své návštěvy přednesl 2 přednášky.

Další vyslaní pracovníci byli našimi hosty od 7. — 14. XII. 1970. Byli to: *Doc. dr. Leon Bieszk* z polytechniky ve Štětíně, *Mgr. Agnieszka Wojciechowska-Węglorz* z university ve Wroclawi, *dr. Kazimierz Goebel* z university ve Varšavě, *Mgr. Edward Tutaj* z university v Krakově, *Mgr. Jerzy Ryll* z university ve Varšavě a *Mgr. Przemysł Wojtaszczyk* z matematického ústavu PAN ve Varšavě.

Doc. L. Bieszk se setkal s pracovníky oddělení geometrie MÚKU a proslovil přednášku na téma „Zobecněné projektivně eukleidovské prostory“. Informoval o nových výsledcích dosažených skupinou kolem prof. Goląba. Jako funkcionář štětínské pobočky PTM tlumočil pozvání do Štětína pro ty naše specialisty, kteří navštíví služebně PLR. Diskutoval zejména s doc. Kowalským a dr. Burešem.

Mgr. A. Wojciechowska se setkala s pracovníky v matematické logice na MFF: s doc. Vopěnkou, dr. Hájkem, dr. Balcarem a dr. Sochořem. V semináři doc. Vopěnky o axiomatické teorii množin přednesla referát o vědeckých výsledcích skupiny pracovníků z wroclawské university. Přednáška byla hodnocena jako mimořádně zajímavá.

Dr. K. Goebel se setkal s odborníky zabývajícími se nelineární funkcionální analýzou (zejména s doc. Kolomým a dr. Danešem). V semináři doc. Kolomého z funkcionální analýzy na MFF KU měl přednášku na téma „Pevné body nelineárních zobrazení“. Přednáška měla špičkovou úroveň. Dr. Goebel položil řadu plodných problémů a jeho kontakty se skupinou čs. pracovníků budou nadále pokračovat.

Mgr. E. Tutaj diskutoval o problémech z topologie a funkcionální analýzy zejména s doc. Kolomým a dr. Frolíkem.

Dr. J. Ryll a Mgr. P. Wojtaszczyk se rovněž setkali s některými pracovníky z oboru topologie a funkcionální analýzy (dr. Frolík, dr. Kolomý, prof. Pták). P. Wojtaszczyk pronesl přednášku v semináři z teorie míry (vedoucí dr. Frolík) na téma „Prostory, jejichž duály jsou L_1 -prostory“ a v semináři z funkcionální analýzy (vedoucí doc. Kolomý) další přednášku na téma „Prostory spojitých funkcí“. Obě přednášky byly vysoko hodnoceny.

V roku 1970 obnovila JSMF zahraničné styky so sesterskými spoločnosťami v socialistických štátoch. Tieto spočívali v bezdevízovej výmene v rámci smluvných kvót dohodnutých predom. Ich plán bol uverejnený v Prílohe *Pokrokov*, číslo 3, rok 1970.

Z matematickej sekcie sa zúčastnil inž. J. Oboňa X. zjazdu poľských matematikov v Katowiciach, konaného v dňoch 23. 6. — 27. 6. 1970. Zjazd sa venoval aplikovanej matematike pod heslom: „Matematika v službách národného hospodárstva“. Náš delegát diskutoval na ňom o aplikáciách Mikušinského operátorového počtu na určovanie istého suboptimálneho výrobného programu a o úlohe najšť najbližšiu singulárnu maticu k danej regulárnej matici.

Prof. A. Dubec navštívil v dňoch 16. 9. — 25. 9. popredných odborníkov v metodike vyučovania stredoškolskej matematiky v Poľsku, doc. Zawadovovského a prof. Ehrenfeuchtovu vo Varšave a dr. Noveckého v Krakove, s ktorými diskutoval. S nimi navštívil vyučovanie matematiky na lýceách a technikumoch (priemyslovkách) a poznal moderné metódy a zariadenia.

Z fyzikálnej sekcie vykonal inž. J. Baják bezdevízový výmenný zájazd do Poľska v čase od 1. 6. — 15. 6. 1970. Doc. dr. M. Petráš, S. Dubnička a P. Prešnajder sa zúčastnili v dňoch 6. 9. až 11. 9. 1970 sympózia o kadiónovej spektroskopii konaného v Balatonfürede v Maďarsku. Na sympóziu odzneli referáty o aktuálnych problémoch fyziky vysokých energií, a to teórie ako aj experimentálnej problematiky. Účastníci získali z referátov a početných diskusií cenné poznatky o súčasnom stave fyziky elementárnych častíc.

K uvedeným údajom možno povedať, že bezdevízová výmena splnila svoje poslanie a že jej účastníci získali pobytom v cudzine cenné poznatky, ktoré budú môcť vo svojej práci použiť. Nadviazali sa užitočné osobné kontakty, ktoré povedú k utužovaniu priateľských zväzkov medzi členmi JSMF a sesterských zahraničných spoločností. Bolo by ešte žiadúce, aby sa plánovaná výmena plnila aj čo do počtu dní. V roku 1970 sa zo 63 plánovaných dní výmeny realizovalo len 48, čo je okolo 76%.

A záverom niekoľko poznámok týkajúcich sa návštevy zahraničných hostí na Slovensko. V rámci dohody o bezdevízovej výmene neprišiel k nám v r. 1970 žiaden zahraničný matematik ani fyzik. Zato na pozvanie SAV alebo Ministerstva školstva prišli k nám početní pracovníci a Jednota sa participovala na úhrade ich finančných nákladov. Spomeniem tu len niektoré podujatia so zahraničnou účasťou.

V dňoch 25. 5. — 29. 5. 1970 sa konala v Harmónii letná škola z teórie čísel a grafov, ktorej sa zúčastnili maďarskí matematici *Surány* a *Turán-Sös*. Na tom istom mieste sa uskutočnila v dňoch 8. 6. — 16. 6. letná škola z všeobecnej algebry a teórie pologrúp, taktiež so silnou maďarskou účasťou, pánov *Csákany*, *Pollák*, *Peak*, *Megyesi*.

V Smoleniciach sa v dňoch 1. 6. — 2. 6. konalo kolokvium o fyzike elementárnych častíc. Na kolokvium o absorpcii ultrazvuku v pevných látkach, konané v dňoch 9. 9. — 11. 9. v Žiline, zavítali poľskí fyzici *J. Wehr*, *Leszcyński* a *Halaciński*. Silné medzinárodné obsadenie mala letná škola z diferenciálnych rovníc v dňoch 17. 9. — 23. 9. v Krpáčovej. Zúčastnili sa jej páni *Olech* z Poľska, *Müller* z NDR, *prof. Conti* z Talianska, *prof. Everitt* z Veľkej Británie a *Loby* z Francúzska. V rámci pozvania SAV zavítal do Bratislavy v dňoch 17. 10. — 21. 10. akademik Maďarskej akadémie vied *P. Turán*.

V. Šeda

HODNOTENIE ČINNOSTI JSMF ZA ROK 1970

Jednota slovenských matematikov a fyzikov rozvíjala svoju činnosť i v roku 1970 cez svoje pobočky v Bratislave, v Košiciach, v Nitre, v Prešove, v Trnave, vo Zvolene a v Žiline. Prvý raz v roku 1970 bola činnosť viac a výraznejšie vyhranená vo dvoch smeroch. Vo fyzike udávala tón fyzikálna vedecká sekcia (FVS), vedená doc. dr. *Lubomírom Hrivnákom*, ktorá si vytvorila široké zázemie zvlášť z mladých vedeckých pracovníkov na vysokých školách, výskumných ústavoch a iných vedeckých pracoviskách a od júla potom ustanovená fyzikálna pedagogická sekcia (FPS), ktorej program iste úspešne zabezpečia osvedčení a zodpovední pracovníci pod vedením prof. dr. *J. Vanoviča*.

V matematike úspešne buduje svoju činnosť v každom smere matematická sekcia (MS), ktorá pod vedením prof. dr. *V. Medeka* pracuje v troch odborných skupinách, a to v odbornej skupine pre vysoké školy, v odbornej skupine pre školy II. cyklu a v odbornej skupine pre školy I. cyklu.

Rok 1970 sa vyznačoval tým, že sekcie FVS, FPS a MS navádzali kontakty s pobočkami a snažili sa tu vytvoriť svoju dôvernú skupinu. To sa zatiaľ iba čiastočne darilo; je však predpoklad, že v budúcnosti či už v matematike a či vo fyzike náplň činnosti pobočiek bude viac koordinovaná sekciami, hlavne pokiaľ ide o podujatia v záujme plnenia Jednotou vytýčených úloh.

Po celý rok 1970 — ako i v predchádzajúcom roku cieľavedome a zodpovedne riadil činnosť JSMF úradujúci predseda *Ján Vanovič* za výdatnej pomoci tajomníka *J. Janoviča*, pracovníka HV JSMF *Jukla* a celého predsedníctva. Keď 10. X. 1970 pre dlhšie pracovné zadelenie mimo územia ČSSR vzdal sa predsedníctva *M. Harant*, na jesennom zasadaní HV JSMF dňa 28. XI. 1970 bol prijatý návrh na určité osobné zmeny v predsedníctve HV i v JSMF. Na vlastnú žiadosť z Hlavného výboru odišli: dlhoročný, agilný a iniciatívny pracovník JSMF *Tomáš Klein*, bývalý tajomník jednej z najaktívnejších pobočiek — zvolenskej pobočky, a *Štefan Jendrek*, hybná sila školení a podujatí v prešovskej pobočke. Predsedníctvo JSMF a HV JSMF vyslovilo menovaným poďakovanie za ich prácu v pobočkách JSMF.

Predsedníctvo JSMF i HV JSMF udržiavali kontakt s ÚV JČSMF i HV JČMF, a to cez svojich členov v predsedníctve JČMF i ÚV JČSMF.

Vytýčené úlohy a uznesenia úspešne plnili všetky pobočky a zložky JSMF.

V činnosti zameriavalo sa na sústavné organizačné budovanie spoločnosti. Tak k FVS a MS pri HV JSMF pribudla v júli roku 1970 i FPS. Takto vedľa úspešne sa rozvíjajúcej činnosti odborných skupín pri MS a FVS zahájila svoju činnosť i FPS. Je treba vyzdvihnúť, že naša spoločnosť v roku 1970 vytvorila dobré predpoklady pre úspešnú činnosť spoločnosti podľa jednotlivých vedných odborov a disciplín. Zárukou úspešnej, perspektívnej činnosti sú mladí agilní pracovníci, ktorí tvoria dobrý káder členov jednotlivých odborných skupín. Priamymi organizátormi podujatí JSMF boli pobočky a nimi poverení členovia pobočiek, ktorí organizovali a boli zodpovední za prípravu i priebeh akýchkoľvek podujatí.

Organizované podujatia boli zamerané na pomoc rozvoju matematických a fyzikálnych vied, na riešenie vedeckých poznatkov z oblasti týchto vied. Boli to jednak semináre v sídlach pobočiek, samostatné prednášky i prednášky v cykloch, konferencie a školy. Všetky takéto podujatia boli svedomite pripravené a ich objektívne hodnotenia ukázali, že boli prínosom. Takto MS a FVS samostatne organizovali a zabezpečili úspešný priebeh

1. letných škôl: a) z teórie čísel a grafov,
b) z teórie pravdepodobnosti a zo štatistiky,
c) zo všeobecnej algebry so zameraním na teóriu pologrúp,
d) zo všeobecnej algebry a čiastočne usporiadaných množín,
e) z obyčajných diferenciálnych rovníc;
2. cyklu prednášok z teórie pravdepodobnosti a zo štatistiky a

3. II. konferencie slovenských matematikov, ktorej sa zúčastnilo vyše 150 osôb jak pracovníkov vysokých škôl, MŠ, ONV, tak stredoškolských profesorov a učiteľov ZDŠ. I všetky ostatné tu uvedené podujatia boli veľmi dobre navštívené a ich hodnotenia ukázali, že splnili svoj účel.

V spolupráci s inými inštitúciami (spoločnosťami) pomáhali sekcie MS a FVS cez svoje pobočky organizovať:

- a) kolokvium z fyziky elementárnych častíc,
- b) II. celoštátny seminár o absorpcii a rýchlosti šírenia ultrazvuku v pevných látkach,
- c) III. celoštátnu konferenciu o nomografii.

Ďalej organizovala JSMF prevážne v sídlach pobočiek samostatné vedecké prednášky pre svojich členov, usporiadala vydarenú súťaž prác mladých vedeckých pracovníkov v matematike a fyzike.

Okrem toho JSMF organizovala buď samostatne, alebo spolu s vysokými školami priebežné vedecké semináre z matematických a fyzikálnych disciplín.

Až na ojedinelé prípady zúčastnili sa letných škôl, kolokvií, seminárov i vedeckí pracovníci zo zahraničia, ktorí svojimi prednáškami sa nemalou mierou pričínili o patričnú úroveň týchto podujatí.

Väčšina uvedených podujatí, na ktorých sa podieľali hlavne pobočky Bratislava, Košice a Žilina, mala za cieľ uspokojiť záujmy najmä vedeckých pracovníkov, pomôcť k rastu mladých vedeckých pracovníkov a vytvárať čo najlepšie podmienky pri ich práci zameranej na výskum matematickej a fyzikálnej vedy. Konferencie a semináre ukazujú, že aj v tomto smere vykonala JSMF v posledných rokoch mimoriadne významný pokrok.

Ako v minulých rokoch aj v r. 1970 prevážnu časť svojej činnosti zamerali pobočky na skvalitnenie vyučovania matematiky a fyziky na našich školách. Usporiadaná VI. celoštátna konferencia o vyučovaní matematiky a deskriptívnej geometrie na vysokých školách technických za účasti 110 pracovníkov vysokých škôl ukázala sa silnou zbraňou na podporu pokrokového odbornopolitického, výchovného pôsobenia učiteľov na vysokých školách technických.

Veľavýznamným v živote JSMF bolo ustanovujúce valné zhromaždenie fyzikálnej pedagogickej sekcie, ktorá bude mať dohľad nad správne zameranou činnosťou pobočiek po stránke rozvoja pedagogiky fyziky.

Na pomoc stredoškolským profesorom a učiteľom ZDŠ v ich pedagogickom pôsobení pobočky JSMF usporiadali 11 viacdenných školení a veľa samostatných didakticko-odborných prednášok.

Veľkým podielom prispievala JSMF k procesu modernizácie vyučovania matematiky a fyziky, a to tým, že v spolupráci s MŠ SSR, s KPU, OPS členovia JSMF jednak pôsobili v rôznych príslušných komisiách, jednak organizovali prednášky a semináre so zameraním na problematiku modernizácie vyučovania matematiky a fyziky.

Pre rozvoj matematickej a fyzikálnej vedy je dôležitým faktorom činnosť zameraná na vyhľadávanie žiakov talentovaných v matematike a vo fyzike. Táto činnosť JSMF je zvýraznená široko rozvetvenou sieťou pracovníkov v Matematickej a Fyzikálnej olympiáde. Činnosť krajských a okresných výborov MO a FO úspešne riadili a koordinovali cez naše pobočky príslušné komisie pri HV JSMF. Niektoré pobočky organizovali sústredenia a krúžky i samostatné prednášky pre riešiteľov MO a FO a pre učiteľov a stredoškolských profesorov inštruktáže a prednášky osobitne aj v cykloch.

Jednou z najvýznamnejších celoštátnych podujatí v rámci MO bolo košickou pobočkou pripravované a vzorne organizované III. kolo MO v Košiciach.

Po hospodárskej stránke všetky podujatia organizované špeciálne pre stredoškolských profesorov a učiteľov ZDŠ, ako aj v rámci MO a FO, boli zabezpečené MŠ SSR.

O úspešný priebeh podujatí účelnou a správnou organizáciou prípravy sa starali pobočky a hlavne nimi určení členovia. Tak z bratislavskej pobočky to boli *M. Kolibiar*, *B. Kolibiarová*,

P. Brunovský, L. Kubáček, A. Pázman, E. Gedeonová, Š. ZnáM, J. Janovič, D. Lehotský a K. Klobušický, z pobočky Zvolen C. Palaj, P. Ferko, T. Klein, A. Haviar, E. Laniková a Beracková, z pobočky Nitra D. Kluvanec, T. Korcová, z pobočky Žilina L. Berger, L. Hrivnák, J. Demko, J. Moravčík, J. Feřková, E. Štrba, B. Pokorný, z pobočky Košice P. Galajda, J. Chavko, J. Pidany, L. Bukovský a K. Hončarivová, z pobočky Prešov O. Strečko, Š. Jendrek, Š. Rusňák a A. Ružický.

Uviedli sme tu mená tých pracovníkov, ktorí boli priamo zapojení do príprav väčších a veľmi úspešných podujatí. Hlavne im patrí vďaka za úspešné napredovanie našej vedeckej spoločnosti.

Je potrebné ešte uviesť úspešnú a po každej stránke užitočnú spoluprácu so SAV, s MŠ SSR, s KPU v krajoch, s OPS v okresoch, s katedrami matematiky a fyziky vysokých škôl, ako aj s ÚV JČSMF a s JČMF. Táto spolupráca bola veľmi osožná pri našej činnosti, zameranej na budovanie matematickej a fyzikálnej vedy. Iba takto bolo možné úspešne zvládnuť náročnú prípravu a organizovanie vedeckých seminárov, konferencií, cykly prednášok, škôl a školení.

Aj výmena skúseností v medzinárodnom styku nemalou mierou prispela k úspešnej činnosti. Ak uvážime, že v roku 1970 na podujatiach JSMF sa zúčastnilo do 70 vedeckých pracovníkov zo zahraničia, z ktorých 49 malo prednášku, potom aj táto stránka činnosti významne prispela na úspešnej ceste k vytýčeným cieľom JSMF.

Takto sa javí činnosť JSMF v roku 1970. No vedľa už uvedenej veľmi kladnej stránky musíme uviesť aj niektoré nedostatky, ktoré v budúcnosti budeme sa snažiť odstrániť. Tu v prvom rade bude potrebné zintenzívniť užšiu spoluprácu hlavných výborov JČMF a JSMF a neostať iba pri vzájomnej výmene svojich záznamov. Pokiaľ ide o činnosť sekcií pri HV JSMF (FVS, FPS, MS), bude potrebné dôraznejšie trvať na dôslednej koordinácii činnosti sekcií i pobočiek tak, ako je to určené už pre tento rok. Ide tu hlavne o školenia a inštruktáže, prednášky aj semináre, ktoré doteraz boli uskutočňované hlavne z iniciatívy pobočiek, a teda i náplň bola zameraná na splnenie viac-menej rôznorodých záujmov našich členov. Vedľa toho tiež veľmi závažného zreteľa vystupuje tu však nutná požiadavka plniť úlohy, na ktoré sa zameriava či už SAV a či MŠ (postgraduálne štúdium) a či určená línia JČSMF na poli vedy.

Ak uvážime, že ako v pobočkách, tak aj v sekciách i v Hlavnom výbore sa veľmi dobre osvedčili mladí vedeckí pracovníci, že činnosť JSMF je už riadená mladšími, pre záujmy vedy, pre záujmy politickoodborného rastu zapálenými pracovníkmi, potom sa môžeme s nádejami dívať na budúcu činnosť JSMF, zameranú na perspektívny rozvoj matematickej a fyzikálnej vedy v našej socialistickej vlasti.

Ladislav Berger